

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Vukovics Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a Pongráczné dr. Csorba Éva ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Kaposvári Munkaügyi Bíróságnál 6.M.307/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.20.510/2009/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. október 6. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.20.510/2009/3. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek

- tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az alperes köteles az állam javára az illetékhivatal felhívására 47.100 (negyvenhétezer-egyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket megfizetni.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperes rendkívüli felmondása jogellenességének megállapítását és az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, a visszahelyezésének mellőzésével. A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 6.M.307/2008/11. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes 2008. május 26-án kelt rendkívüli felmondása jogellenes, a felperes munkaviszonya 2008. augusztus 11-ével szűnt meg. Kötelezte az alperest, hogy a felperes részére elmaradt munkabért és kamatát, 4 havi átlagkeresetnek megfelelő összeget, végkielégítést, és felmondási időre járó bért fizessen meg, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy mindegyik fél viseli a perrel felmerült költségeit. A felperest 27.500 forint, az alperest 41.700 forint illeték megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1997. október 28-ától varrónő munkakörben állt az alperes alkalmazásában. A munkaszerződése értelmében a személyi alapbére a mindenkori minimálbér volt, amely összegnek a 78 %-os, majd 2008. tavasza óta a 81 %-os teljesítmény felelt meg. A módosított munkaszerződés szerint a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség jelentős mértékű megszegésének minősült a munkavállaló részéről, ha például a munkavállaló havi teljesítménye két egymást követő hónapon keresztül nem éri el a mindenkori minimál órabéréhez rendelt teljesítményszázalék mértékét. Az alperes a 2008. május 26-án kelt rendkívüli felmondással a felperes munkaviszonyát megszüntette. Indokolása szerint a módosított munkaszerződés alapján a munkavállaló nem teljesítette a szerződésben foglalt

teljesítményszázalékot, mert a teljesítménye 2008. márciusában 44,43 %, 2008. áprilisában 49,22 % volt. Az elsőfokú bíróság által levont jogkövetkeztetés szerint a munkaszerződés fenti pontjában foglalt kitétel az Mt. 96. §-ában foglaltaknak nem felelt meg. A teljesítményszint el nem érése nem tekinthető sem szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal okozott, és ezzel a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettséget jelentős mértékben megszegő magatartásnak, de egyéb olyan magatartásnak sem, mely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tenné. A csatolt teljesítmény kimutatásokból tényként állapította meg a bíróság, hogy a felperes teljesítménye a felmondást megelőző két hónapban nem érte el a munkáltatónál érvényben lévő szintet, amelynek okát azonban nem vizsgálta. Álláspontja szerint nem zárható ki, hogy a felmondás oka - a teljesítményszint nem teljesítése - valós, azonban semmi esetre sem okszerű, hiszen a munkaviszony azonnali megszüntetését nem indokolja. A munkaügyi bíróság érvelése szerint a rendkívüli felmondási okokat a Munka törvénykönyve határozza meg, melytől eltérni nem lehet, ezért a felperes munkaszerződésében meghatározott kitétel semmis, érvénytelen kikötésnek minősült. Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljárt Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.20.510/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, míg a fellebbezett rendelkezéseit a per főtárgyára nézve helybenhagyta. A perköltség viselésével kapcsolatos rendelkezést részben és akként változtatta meg, hogy kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 30.000 forint elsőfokú részperköltséget. Mellőzte a felperes illeték viselésével kapcsolatos marasztalását, az alperes által megfizetendő feljegyzett perilleték összegét 47.100 forintra felemelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy a felperesnek 20.000 forint fellebbezési eljárási perköltséget, az állam javára 52.100 forint fellebbezési eljárási illetéket fizessen meg. A jogerős ítélet indokolása szerint a jogvitában csak az volt vizsgálható, hogy a munkáltatói rendkívüli felmondás megfelelt-e az Mt. 96. §-ában foglalt jogszabályi feltételeknek, annak indoka valós, és okszerű-e. A megyei bíróság megállapította, hogy a kollektív szerződésben, illetve a munkaszerződésben csak olyan konkrét rendkívüli felmondási indokok nevesíthetők, amelyek megfelelnek az Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pontjában előírt feltételeknek, azaz a munkaviszonyból származó lényeges - szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben történő kötelezettségszegéssel -, vagy olyan magatartás tanúsításával kapcsolatosak, amelyek a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszik. Ha az előírt teljesítményszintet a munkavállaló nem éri el, az tipikusan a munkavállaló munkavégzési képességével összefüggő körülmény, mely rendes felmondásnak lehet jogszerű indoka, de nem tekinthető szándékosan vagy súlyosan gondatlanul elkövetett, jelentős mértékű lényeges kötelezettségszegésnek, mely a rendkívüli felmondást megalapozta volna. A megyei bíróság alaposnak találta a felperes

csatlakozó fellebbezését, a felperes a keresetének jogalapja körében pernyertes lett, csak a jogkövetkezmények tekintetében (négy havi átlagkereset) pervesztes, ezért az alperes perköltség fizetésére a pernyertessége arányában köteles. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy az alperes termelési szerkezete miatt a munkaszerződést nem kötötte volna meg. A munkaszerződés a felek egyező akaratnyilvánítása, a munkavállaló a több hónapos betanítási időszakot követően választhatott volna, hogy elfogadja-e ezt, vagy nem köt munkaszerződést. Álláspontja szerint a munkáltató és a munkavállaló azért köt egymással munkaszerződést, hogy abban lehetősége legyen olyan - bármelyik fél számára fontos - kérdésben megállapodni, amelyek az Mt-ben nincsenek felsorolva. Az alperes azért rögzítette a munkaszerződésben a pontot, mert a munkáltató „fennmaradásának létkérdése”, hogy a gyártás minősége és a határideje betartott legyen. Az alperes működésében a stabil munkateljesítmény olyan súlyúnak minősül, amelynek megszegése a rendkívüli felmondásra indokot kell hogy adjon. Kiemelte, hogy a perbeli esetben a munkavállaló évekig az átlag felett teljesített, nem volt alkalmatlan a munkavégzésre, és a legalább elvárt teljesítményszázalék teljesítésére. Utalt arra, hogy a meghallgatott tanú a pont szerinti indok jogszerűségét alátámasztotta azzal a ténnyel, hogy a felperes „szabadszájú” volt és sokat beszélgetett munka közben, azt zavarta, és teljesítményszázaléka tényszámai alapján a saját teljesítményét is hátráltatta. Az alperes hangsúlyozta, hogy az egyenlő bánásmód elvébe ütközne, ha a rosszul teljesítő munkavállalót rendes felmondással küldené el, annak anyagi következményeivel, így a jól teljesítő többség érdeke sérülne. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.].

Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem alkalmasak.

A munkaszerződésben rögzített rendkívüli felmondási okok csak példálózó jellegűek lehetnek, ennél fogva valamely konkrét magatartás megjelölése jogszabályba ütköző, ezért az Mt. 8. § (1) bekezdése alapján semmis. A felek az Mt. 96. § (1) bekezdésében foglaltaktól érvényesen nem térhetnek el, a hosszabb idő óta egységes bírói gyakorlat szerint a rendkívüli felmondás jogszerűségét a tényállás alapján a törvényben előírt együttes

feltételek vizsgálatával lehet megállapítani. Az eljáró bíróságok helytállóan következtettek arra, hogy az a körülmény, miszerint a munkavállaló havi teljesítménye két egymást követő hónapon keresztül nem érte el a mindenkor minimál órabéréhez rendelt teljesítményszázalék mértékét, rendkívüli felmondás jogszerű indoka nem lehetett. A teljesítményszint el nem érése a munkavállaló munkavégzési képességével, vagy objektív okokkal összefüggő körülmény is lehet, mely - többlettényállási elem hiányában - nem tekinthető a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos, vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékű megszegésének, illetve olyan körülménynek, mely a munkaviszony további fenntartását lehetetlenné tenné. A rendkívüli felmondásban megjelölt teljesítménytől való elmaradás, a munkaszerződés egy meghatározott kikötésére való utalás utóbb, a peres eljárásban más kötelezettségszegésre hivatkozással nem bővíthető. Az Mt. 9. §-a szerint a semmis és a sikeresen megtámadott megállapodás érvénytelen. Ha a megállapodás valamely része érvénytelen, helyette a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg. Az alperes felülvizsgálati érvelése szerint a pontban megjelöltek nélkül nem jött volna létre a jogviszony a felperessel. Függetlenül attól, hogy az alperes - kiemelve a peres felek szerződéskötési szabadságát, a gazdasági érdekei szem előtt tartásával - a munkaszerződést a hivatkozott pont nélkül nem kötötte volna meg, a perbeli szerződési feltétel jogszabályba ütköző érvénytelen kikötés volt, az arra alapított rendkívüli felmondás pedig jogellenes.

Az eljárt bíróságok a rendelkezésre álló peradatok helyes értékelésével, és a logika szabályainak megfelelően a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértése nélkül hozták meg az ítéletüket, azt a szükséges tartalommal és terjedelemmel indokolták [Pp. 221. § (1) bekezdés], ezért a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érintette, egyebekben a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

Az alperes a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése és 13. §-a alapján köteles viselni.

Budapest, 2010. október 6.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, előadó bíró dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelül. Nné tisztviselő